

УДК 930.85(477)

**С. А. КРУШЕЛЬНИЦЬКА – ВИДАТНА ДІЯЧКА
УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ**

Ніконенко Д. В.

Науковий керівник – к.і.н., доц. Бадєєва Л. І.
Харківський національний університет радіоелектроніки
каф. українознавства, м. Харків, Україна
тел. +38(066) 501-60-32, e-mail: danylo.nikonenko@nure.ua)

«Her nature was endowed with everything - from a sharp all-encompassing mind, high and diverse culture to the ability to behave nobly and refined manners. And all this to such an extent that none of those who knew her would have thought to consider her a singer.»

(Guido Marotti)

Наша країна має багато талановитих людей і кожен заслуговує, що б про нього знали люди. Автор ставить за мету проаналізувати про Крушельницьку Соломію Амвросіївну та показати який саме внесок зробила в українську культуру.

«Національність мою знають усі, я її не змінювала і ніколи не зміню, незважаючи на те що підлизування й ставання під прапори сильніших іноді приносять вигоду.» саме так про себе говорила Крушельницька С.А. в відкритому листі у щоденній варшавській газеті «Kurier Warszawski» у відповідь на цькування у пресі 1900 р.

Крушельницька Соломія Амвросіївна це українська оперна співачка, педагогиня. За життя Соломію Крушельницьку визнали найвидатнішою співачкою світу. Серед її численних нагород та відзнак, зокрема, звання «Вагнерівська примадонна» ХХ століття. Співати з нею на одній сцені вважали за честь Енріко Карузо, Тітта Руффо, Федір Шаляпін. Італійський композитор Джакомо Пуччіні подарував співачці свій портрет з написом «Найпрекрасніший і найчарівніший Батерфляй».

Народилася Крушельницька Соломія 23 вересня 1872 року в селі Білявинці, в сім'ї греко-католицького священника о. Амвросія Крушельницького. Про дитячі роки Крушельницької Соломії згадує Марія Михайлівна Цибульська, знайома Крушельницьких: «У нас пам'ятають молоду Соломію, вона вечорами співала в гурті дівчат десь у садку чи на майдані. Вже тоді голос її був сильний, гарний і дуже відрізнявся від інших». Співати почала з юних років. Навчалася в Тернопільській школі товариства «Приятелі музики». 1883 року на Шевченківському концерті в Тернополі відбувся перший прилюдний виступ Соломії, яка співала в хорі товариства «Руська бесіда». 1891 року Соломія вступила до Львівської консерваторії Галицького музичного товариства. Високо оцінили здібності молодої співачки керівництво консерваторії.

Ще під час навчання в консерваторії Крушельницька Соломія отримала запрошення від польського Львівського оперного театру, проте вона прагнула української опери, якої на той час, на жаль, не існувало. З 1894 року Крушельницька виступає в театрах Львова, завойовуючи симпатії глядачів. У другій половині 1890-х років почалися її тріумфальні виступи на сценах театрів світу: Італії, Іспанії, Франції та інших країнах, в операх «Аїда» Дж. Верді, «Фауст» Ш. Гуно, «Африканка» Д. Меєрбера, «Кармен» Ж. Бізе, та інших.

Усе своє життя вона проявляла любов до рідної землі: колосальні гонорари на потреби української громади, участь у Шашкевичівських і Шевченківських вечорах разом із славетним Олександром Мишугою, включення феномена української пісні у скарбницю світової культури, благодійні концерти на будівництво Українського театру у Львові, підтримка українського студентства у його боротьбі за свої національні права, педагогічна діяльність у Львівській консерваторії.

Крушельницька Соломія без сумніву входить до переліку найвидатніших співаків світу, зірок першої величини на планеті Земля, серед яких Карузо, Марія Калас, Федір Шаляпін. Про достойне пошанування пам'яті славетної співачки свідчать: присудження Львівській опері імені Соломії Крушельницької; встановлення бюсту Соломії Крушельницької (скульптор Ярослав Скакун) у знаменитому Міланському театрі "La Scala" (який став єдиним пам'ятником іноземному артисту в цій оперній святині, хоча там виступали сотні першокласних солістів!).

Крушельницька Соломія Амвросіївна померла 16 листопада 1952 року. Її поховано у Львові на Личаківському цвинтарі поруч із могилою друга та наставника – Івана Франка. За своє життя співачка внесла великий вклад у розвиток опери, підкорила багато оперних сцен світу, вона любила і шанувала Україну. Завдяки їй іноземці дізнавалися про існування або відкривали Україну по новому.

Список використаних джерел:

1. Гумницька, Н.(2017) Гордість нації – славетна Соломія Крушельницька. // *Слово Просвіти.5–11 жовт. С. 14.*
2. За редакцією Г. Й. Жовтко (2007) Соломія Крушельницька (23.09.1872 – 16.11.1952): Бібліографічний покажчик // Упр. культури Терноп. облдержадміністрації; Терноп. обл.
3. Турчак Л. (2022) Соломія Крушельницька в українському та світовому музично-театральному мистецтві. // *Українська культура : минуле, сучасне, шляхи розвитку (напрям: культурологія).* Т. 38. С. 31–39
URL: <https://doi.org/10.35619/ucpmk.v38i.464>.